

24.3.2023

**TYÖRYHMÄ ESIVALMISTELEMAAN AHVENANMAAN ITSEHALLINTOLAKIA KOSKEVAN HALLITUKSEN
ESITYKSEN JATKOVALMISTELUA SEKÄ LAATIMAAN EHDOTUSTA NYKYISEN ITSEHALLINTOLAIN
KIIREELLISEKSI MUUTTAMISEKSI**

Asettaminen: Oikeusministeriö on tänään päättänyt asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on yhdessä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa:

- 1) valmistella hallituksen esityksen jatkovalmistelua uudeksi Ahvenanmaan itsehallintolaiksi, jonka tarkoituksena on itsehallinnon kehittäminen ja uudistaminen ja
- 2) laatia ehdotus nykyisen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) kiireelliseksi muuttamiseksi.

Toimeksianto:

1) Ahvenanmaan itsehallintolain uudistus

Työryhmän tehtävänä on valmisteleivassa tarkoituksessa arvioida ja selvittää ainakin seuraavia kysymyksiä:

- 1) perustuslain ja itsehallintolain keskinäistä suhdetta sekä perustuslakimuutosten vaikutuksia maakunnan lainsäädäntövaltaan, ottaen huomioon, että Suomen perustuslain säätäminen ei muuttanut Ahvenanmaan asemaa Suomen valtiosäännössä (HE 1/1998, s. 177, PeVM 10/1998 vp, s. 34–35). Perustuslain eräiden vastaavien säännösten ottamista itsehallintolakiin.
- 2) valtakunnan tehtävien antaminen viranomaisille Ahvenanmaalla ja päinvastoin sekä tällaisen valtakunnan lainsäädännön soveltaminen. Kysymyksenasettelu sisältää kysymyksen Ahvenanmaan kuntien ja itsehallintoviranomaisten valtakunnan lainsäädännön tehtävistä ja niiden korvaamisesta.
- 3) Ahvenanmaan maaherraa ja tämän nimittämistä koskeva sääntely,
- 4) lisäsäännöksiä kielestä, sekä

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

- 5) maakuntapäivien ja eduskunnan välistä toimivallanjakoa poikkeusoloissa ottaen huomioon valmiuslain (1552/2011) samanaikainen tarkistaminen¹.

Työryhmä voi keskuudessaan sopia myös uudistuksen jatkovalmistelun esivalmistelun kannalta olennaisiksi arvioitavien muiden asioiden selvittämisestä.

Uudistustyön pohjana on parlamentaarisen Ahvenanmaa-komitean loppumietintö 2017², itsehallintolakityöryhmän 2018 linjausehdotukset³ sekä tähän mennessä laaditut luonnokset Ahvenanmaan itsehallintolaiksi ja niistä saadut lausunnot⁴.

2) Nykyisen itsehallintolain muuttaminen

Työryhmälle annetaan myös tehtäväksi laatia ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi nykyisen itsehallintolain muuttamisesta.

Perustuslakivaliokunnan lausunnoista (PeVM 18/2022 vp – HE 56/2021 vp ja 72/2022 vp - HE 190/2022 vp) ilmenee kiireellinen tarve muuttaa nykyistä itsehallintolakia hyvinvointialueuudistuksen johdosta. Laki tartuntatautilain muuttamisesta (1149/2022) edellyttää perustuslakivaliokunnan mukaan asiallisesti, että tarvittavat muutokset säädetään itsehallintolaissa. Itsehallintolakia muutettaessa on huolehdittava siitä, että sääntely on kattavaa siten, että viranomaisten toimivaltuudet ovat selkeät eikä sääntelyssä synny aukkoja (PeVL 18/2022 vp, 9 kohta sekä PeVL 72/2022 vp, 8 ja 9 kohta). Lisäksi Ahvenanmaan tartuntatautien torjuntaan liittyvässä itsehallintolain muutoksessa voi olla syytä lain 30 §:n lisäksi tarkastella esimerkiksi sopimusasetuksia koskevaa 32 §:ää (PeVL 72/2022 vp, 9 kohta).

Työryhmän tehtävänä on:

- 1) ehdottaa itsehallintolakiin perustuslakivaliokunnan lausunnoista johtuvia välttämättömiä muutoksia ja
- 2) ehdottaa ihmisten ja kotieläinten tartuntatautien torjuntaa sekä myrkkyyjä koskevan hallintotoimivallan muuttamista vastaamaan todellista tehtäväjakoa Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan asianomaisten viranomaisten välillä.

3) Työryhmätyön yhteiset lähtökohdat

Työryhmä päättää:

- viestinnästään työryhmän työstä ulospäin,

¹ Säädöshanke OM015:00/2022, www.om.fi

² Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 33/2017; <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-600-0>

³ Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 14/2018; <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-690-1>

⁴ Dnro VN/846/2018, säädöshanke OM016:00/2013, www.om.fi

- työsuunnitelmastaan,
- asiantuntijoiden kuulemisesta ja
- työryhmän sisäisestä menettelystä esimerkiksi eriävän mielipiteen ilmoittamisessa.

Työryhmä voi kuulla asiantuntijoita.

Loppuunsaattaminen

Työryhmä esittelee välimietinnössään, joka annetaan vuoden 2023 loppuun mennessä, itsehallintolain uudistuksen jatkovalmistelun esivalmistelua edellyttämä työn.

Työryhmä päättäisi niin ikään kesäkuun 2023 kuluessa mietinnöstään, johon sisältyisi ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi nykyisen itsehallintolain muuttamisesta.

Tasa-arvolaki

Työryhmän asettamisessa on otettu huomioon naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentti, jonka mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakkin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Työryhmä täyttää yhdenvertaisuuslain vaatimukset.

Kokoonpano

Puheenjohtaja: Oikeusneuvos **Gustav Bygglin**

Jäsenet: virkamieskokoonpano molempien osalta, kolme jäsentä valtioneuvostosta ja kolme jäsentä Ahvenanmaan maakunnan hallituksesta. Jäseniksi määrätään (kuusi henkilöä):

1. Hallintopäällikkö **John Eriksson**, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
2. Lainsäädäntöneuvos **Janina Groop-Bonde**, oikeusministeriö
3. Osastopäällikkö **Linnea Johansson**, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
4. Hallitusneuvos **Anne Kumpula**, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
5. Vanhempi oikeusasiantuntija **Niclas Slotte**, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
6. Yksikön päällikkö **Corinna Tammenmaa**, oikeusministeriö

Sihteeristö: työryhmässä on kaksi sihteerä, erityisasiantuntija **Noora Löfström** oikeusministeriöstä ja lainvalmistelija **Sören Silverström** Ahvenanmaan maakunnan hallituksesta. Työryhmän jäsenten edellytetään tarvittaessa osallistuvan työryhmän mietinnön laatimiseen.

Työkieli

Työryhmän työkieli on Ahvenanmaan itsehallintolain 36 §:n ja kielilain (423/2003) 31 §:n 2 momentin mukaan ruotsi.

Kustannukset

Oikeusministeriö hyväksyy puheenjohtajalle ja valtioneuvoston ulkopuolisille asiantuntijoille maksettavan palkkion ja matkakustannukset. Ministeriöt ja niiden alaiset viranomaiset sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitus ja sen alaiset viranomaiset vastaavat työryhmän työstä aiheutuvista omista kustannuksistaan.

Kustannukset maksetaan momentilta 25.01.01.1.

Pohjoismaisen yhteistyön ja
tasa-arvon ministeri sekä
Ahvenanmaan itsehallintoa
koskevien asioiden ministeri
oikeusministeriössä

Thomas Blomqvist

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

JAKELU

Oikeusministeriö

- kansliapäällikkö,
- valtiosihteeri Mikaela Nylander,
- erityisavustaja Anders Portin,

Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, ja sihteerit

Tasavallan presidentin kanslia

Valtioneuvoston kanslia ja muut ministeriöt

Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Korkein oikeus

Korkein hallinto-oikeus

Ahvenanmaan valtuuskunta

Oikeuskanslerinvirasto

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

Oikeusministeriön ministeriöiden Ahvenanmaa-yhdyshenkilöille tarkoitettu verkosto